Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Факультет економіки та інформаційних технологій
Кафедра маркетингу, економіки, управління та адміністрування

ЗАТВЕРДЖЕНО
Декан факультету економіки та інформаційних технологій

Юлія НЕГОВСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ
(назва навчальної дисципліни)

підготовки третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 051 «Економіка»
(код і найменування спеціальності)

освітньо-професійної програми «Економіка»
(назва освітньо-наукової програми)

тип дисципліни підготовки за спеціальністю

2024 рік

ПОГОДЖЕНО:
Гарант освітньої програми

(підпис) Сергій ЄРОХІН
(прізвище, ініціали)

РЕКОМЕНДОВАНО:
Кафедрою маркетингу, економіки, управління та адміністрування
протокол № 7
від «29» серпня 2024 року

Завідувач кафедри

(підпис) Микола ЄРМОШЕНКО
(прізвище, ініціали)

Укладач: ***Татар Марина Сергіївна,*** кандидат економічних наук, доцент.

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: *українська*
Статус дисципліни: *вибіркова*

Передумови вивчення навчальної дисципліни: вивчення дисципліни *«Економічна безпека національної економіки»* доцільне після оволодіння здобувачами вищої освіти базовими знаннями з макроекономіки, мікроекономіки, міжнародної економіки; основ державного регулювання економіки; у сфері фінансів, бюджетної та грошово-кредитної політики; про глобалізаційні процеси та геоекономіку; аналізу статистичних даних; з економічного аналізу та економіко-математичних методів.

Предметом вивчення навчальної дисципліни *«Економічна безпека національної економіки»* є система економічних відносин, механізмів і інструментів забезпечення стійкого розвитку національного господарства шляхом запобігання, нейтралізації та мінімізації внутрішніх і зовнішніх загроз.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться **90 годин (3 кредити ECTS).**

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни *«Економічна безпека національної економіки»* є формування системного розуміння сутності, структури та механізмів забезпечення економічної безпеки національної економіки в умовах глобалізації, цифровізації та геоекономічної нестабільності; набуття навичок оцінювання ризиків, розроблення стратегій протидії внутрішнім і зовнішнім загрозам, а також формування системи економічної безпеки суб'єктів господарювання.

Основними завданнями навчальної *дисципліни «Економічна безпека національної економіки»* є :

формування у здобувачів вищої освіти цілісного та системного розуміння економічної безпеки як багаторівневої категорії, що охоплює державний, регіональний, галузевий та мікроекономічний рівні, а також засвоєння концептуальних засад її структурних складових;

– оволодіння теоретико-методологічними підходами до дослідження економічної безпеки та набуття практичних навичок застосування індикативних, аналітичних і прогностичних методів оцінювання її рівня;

– розвиток здатності здійснювати комплексний аналіз сучасних внутрішніх і зовнішніх загроз економічній безпеці, визначати їх природу, масштаб та потенційні наслідки для національної економіки;

– формування логіки стратегічного мислення та навичок прийняття обґрунтованих управлінських рішень у сфері захисту національних економічних інтересів і забезпечення стійкого розвитку економічної системи;

– вироблення здатності розробляти заходи, механізми та інструменти зміцнення економічної безпеки національної економіки з урахуванням трансформаційних процесів і євроінтеграційного вектора розвитку України;

– формування науково-аналітичного мислення, необхідного для дослідження закономірностей функціонування системи економічної безпеки в умовах глобалізації та посилення геоекономічної конкуренції;

– розвиток здатності до критичного переосмислення існуючих теоретичних підходів, розроблення авторських методик оцінювання економічної безпеки, моделювання сценаріїв розвитку ризиків та підготовки науково обґрунтованих рекомендацій щодо підвищення рівня економічної безпеки національної економіки.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «*Економічна безпека національної економіки*» забезпечує набуття здобувачами освіти компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК01.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК02.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК04.	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК05.	Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК01.	Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямах і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.
СК05.	Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 01.	Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напряму.
ПРН 02.	Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.
ПРН 03.	Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямах.
ПРН 05.	Пропонувати нові рішення, розробляти та наукові проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.
ПРН 08.	Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.
ПРН 09.	Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем.	пз	лаб.	с. р		л	сем.	пз	лаб.	с. р
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*11*	*12*	*13*
Тема 1. Теоретико-методологічні засади економічної безпеки національної економіки	7	1	2			4	7	1				6
Тема 2. Структура та складові економічної безпеки держави	7	1	2			4	9		1			8
Тема 3. Глобалізаційні виклики та геоекономічні ризики і їх вплив на економічну безпеку	7	1	2			4	9		1			8
Тема 4. Цифрова трансформація та кіберекономічна безпека	10	2	2			6	9	1				8
Тема 5. Інституційно-правові механізми забезпечення економічної безпеки	9	1	2			6	9	1				8
Тема 6. Оцінювання та моніторинг рівня економічної безпеки	10	2	2			6	9	1				8
Тема 7. Формування стратегії економічної безпеки суб’єктів господарювання в умовах рейдерства	10	2	2			6	9		1			8
Тема 8. Фінансова та інвестиційна безпека в умовах нестабільності	10	2	2			6	10	1	1			8
Тема 9. Енергетична та ресурсна безпека національної економіки	10	2	2			6	9		1			8
Тема 10. Стратегічні напрями зміцнення економічної безпеки України	10	2	2			6	10	1	1			8
Усього годин	90	16	20	0	0	54	90	6	6	0	0	78

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Тема 1. Теоретико-методологічні засади економічної безпеки національної економіки

Сутність і категоріальний апарат економічної безпеки. Об'єкти та суб'єкти забезпечення економічної безпеки. Рівні економічної безпеки (держава, регіон, підприємство). Національні економічні інтереси та їх захист.

Тема 2. Структура та складові економічної безпеки держави

Фінансова, інвестиційна, інноваційна, енергетична, продовольча, зовнішньоекономічна, соціальна та інформаційна безпека. Взаємозв'язок складових. Система індикаторів і порогових значень безпеки.

Тема 3. Глобалізаційні виклики та геоекономічні ризики і їх вплив на економічну безпеку

Вплив міжнародної конкуренції, санкцій, торговельних воєн і глобальних криз на економічну безпеку. Трансформація світових ринків. Економічна залежність та диверсифікація зовнішніх зв'язків.

Тема 4. Цифрова трансформація та кіберекономічна безпека

Ризики цифрової економіки. Кіберзагрози та захист критичної інфраструктури. Роль цифрових платформ у формуванні нових викликів безпеці. Захист даних і цифрового суверенітету держави. Дослідження взаємозв'язку інформатизації економіки, цифрових трансформацій та ризиків для національних інтересів.

Тема 5. Інституційно-правові механізми забезпечення економічної безпеки

Нормативно-правова база економічної безпеки. Державні органи у системі забезпечення безпеки. Антикорупційна політика. Антимонопольне регулювання як інструмент підтримання конкурентного середовища, економічної стабільності та мінімізації системних ризиків. Інституційна спроможність держави.

Тема 6. Оцінювання та моніторинг рівня економічної безпеки

Методи кількісного та якісного оцінювання. Система індикаторів економічної безпеки. Аналіз загроз і прогнозування ризиків. Використання економіко-математичних моделей у моніторингу безпеки.

Тема 7. Формування стратегії економічної безпеки суб'єктів господарювання в умовах рейдерства

Сутність рейдерства та його форми. Загрози корпоративній безпеці. Організаційно-правові та фінансові механізми протидії рейдерству. Побудова комплексної системи корпоративної безпеки. Розроблення антикризових стратегій захисту бізнесу.

Тема 8. Фінансова та інвестиційна безпека в умовах нестабільності

Бюджетна стійкість держави. Боргова безпека. Захист інвестицій. Управління валютними та інфляційними ризиками. Роль міжнародних фінансових інституцій.

Тема 9. Енергетична та ресурсна безпека національної економіки

Енергетична незалежність і диверсифікація джерел постачання. Розвиток відновлюваної енергетики. Раціональне використання природних ресурсів. Вплив енергетичних факторів на економічну стабільність. Науковий аналіз захисту критичних інфраструктур економіки (енергетичні, транспортні тощо).

Тема 10. Стратегічні напрями зміцнення економічної безпеки України

Національні стратегії економічної безпеки. Інноваційний розвиток як фактор стійкості. Євроінтеграційні процеси та адаптація стандартів безпеки. Порівняльне дослідження міжнародних стандартів і практик як основа гармонізації національної безпеки з глобальними вимогами. Формування конкурентоспроможної та стійкої економіки в довгостроковій перспективі.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Теоретико-методологічні засади економічної безпеки національної економіки	1	1
2	Тема 2. Структура та складові економічної безпеки держави	1	
3	Тема 3. Глобалізаційні виклики та геоекономічні ризики і їх вплив на економічну безпеку	1	
4	Тема 4. Цифрова трансформація та кіберекономічна безпека	1	1
5	Тема 5. . Інституційно-правові механізми забезпечення економічної безпеки	2	1
6	Тема 6. Оцінювання та моніторинг рівня економічної безпеки	2	1
7	Тема 7. Формування стратегії економічної безпеки суб'єктів господарювання в умовах рейдерства	2	
8	Тема 8. Фінансова та інвестиційна безпека в умовах нестабільності	2	1
9	Тема 9. Енергетична та ресурсна безпека національної економіки	2	
10	Тема 10. Стратегічні напрями зміцнення економічної безпеки України	2	1
	Усього годин	**16**	**6**

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Теоретико-методологічні засади економічної безпеки національної економіки	2	
2	Тема 2. Структура та складові економічної безпеки держави	2	1
3	Тема 3. Глобалізаційні виклики та геоекономічні ризики і їх вплив на економічну безпеку	2	1
4	Тема 4. Цифрова трансформація та кіберекономічна безпека	2	
5	Тема 5. . Інституційно-правові механізми забезпечення економічної безпеки	2	
6	Тема 6. Оцінювання та моніторинг рівня економічної безпеки	2	
7	Тема 7. Формування стратегії економічної безпеки суб'єктів господарювання в умовах рейдерства	2	1
8	Тема 8. Фінансова та інвестиційна безпека в умовах нестабільності	2	1
9	Тема 9. Енергетична та ресурсна безпека національної економіки	2	1
10	Тема 10. Стратегічні напрями зміцнення економічної безпеки України	2	1
	Усього годин	**20**	**6**

План семінарських занять

Тема 1. Теоретико-методологічні засади економічної безпеки
Мета семінару: Сформувати системне розуміння сутності економічної безпеки, її категоріального апарату, рівнів та національних економічних інтересів.
Питання до обговорення:

1. У чому полягає економічна безпека як наукова категорія?
2. Хто є суб'єктами та об'єктами економічної безпеки?
3. Які рівні економічної безпеки виділяють?
4. Що таке національні економічні інтереси?
5. Які загрози економічній безпеці є базовими?

Тема 2. Структура та складові економічної безпеки
Мета: Проаналізувати складові економічної безпеки та визначити їх взаємозв'язок.
Питання до обговорення:

1. Які основні компоненти економічної безпеки держави?
2. У чому полягає фінансова та інвестиційна безпека?
3. Як енергетична безпека впливає на економічну стабільність?
4. Що таке система індикаторів безпеки?
5. Як визначаються порогові значення показників?

Тема 3. Глобалізаційні виклики та геоекономічні ризики і їх вплив на економічну безпеку
Мета: Оцінити вплив глобалізації на економічну безпеку держави.
Питання до обговорення:
1. Які геоекономічні ризики є найбільш актуальними?
2. Вплив санкцій та торговельних воєн.
3. Як глобальні кризи впливають на національні економіки?
4. Що таке економічна залежність?
5. Як забезпечити диверсифікацію зовнішніх зв'язків?

Тема 4. Цифрова трансформація та кіберекономічна безпека
Мета: Дослідити ризики цифрової економіки та механізми кіберзахисту.
Питання до обговорення:
1. Які основні кіберзагрози існують?
2. Що таке цифровий суверенітет?
3. Роль цифрових платформ у формуванні нових ризиків.
4. Захист критичної інфраструктури.
5. Баланс між цифровізацією та безпекою.

Тема 5. Інституційно-правові механізми забезпечення економічної безпеки
Мета: Розкрити роль правових та інституційних інструментів у забезпеченні безпеки.
Питання до обговорення:
1. Яка нормативно-правова база економічної безпеки?
2. Роль державних органів.
3. Антикорупційна політика як елемент безпеки.
4. Антимонопольне регулювання.
5. Інституційні проблеми реалізації політики безпеки.

Тема 6. Оцінювання та моніторинг економічної безпеки
Мета: Сформувати навички аналізу та оцінювання рівня економічної безпеки.
Питання до обговорення:
1. Методи оцінювання економічної безпеки.
2. Кількісні та якісні показники.
3. Аналіз загроз і ризиків.
4. Прогнозування економічних ризиків.
5. Роль економіко-математичних моделей.

Тема 7. Стратегія економічної безпеки підприємств в умовах рейдерства
Мета: Розробити підходи до формування системи корпоративної безпеки.
Питання до обговорення:
1. Сутність та форми рейдерства.
2. Загрози корпоративній безпеці.
3. Організаційно-правові механізми протидії.
4. Антикризові стратегії.
5. Побудова комплексної системи безпеки бізнесу.

Тема 8. Фінансова та інвестиційна безпека
Мета: Оцінити фінансову стійкість держави в умовах нестабільності.
Питання до обговорення:
1. Що таке боргова безпека?
2. Бюджетна стабільність держави.
3. Управління валютними ризиками.

4. Захист інвестицій.
5. Роль міжнародних фінансових інституцій.

Тема 9. Енергетична та ресурсна безпека
Мета: Визначити значення енергетичної незалежності для економічної стабільності.
Питання до обговорення:
1. Енергетична диверсифікація.
2. Роль відновлюваної енергетики.
3. Раціональне використання ресурсів.
4. Вплив енергетичних криз.
5. Геополітичні аспекти енергетичної безпеки.

Тема 10. Стратегічні напрями зміцнення економічної безпеки України
Мета: Оцінити стратегічні пріоритети зміцнення економічної безпеки держави.
Питання до обговорення:
1. Національна стратегія економічної безпеки.
2. Інновації як фактор стійкості.
3. Євроінтеграційні виклики.
4. Формування конкурентоспроможної економіки.
5. Довгострокові пріоритети розвитку.

8. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
	Усього годин		

9. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
	Усього годин		

10. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Теоретико-методологічні засади економічної безпеки національної економіки	4	6
2	Тема 2. Структура та складові економічної безпеки держави	4	8
3	Тема 3. Глобалізаційні виклики та геоекономічні ризики і їх вплив на економічну безпеку	4	8
4	Тема 4. Цифрова трансформація та кіберекономічна безпека	6	8
5	Тема 5. . Інституційно-правові механізми забезпечення економічної безпеки	6	8
6	Тема 6. Оцінювання та моніторинг рівня економічної безпеки	6	8
7	Тема 7. Формування стратегії економічної безпеки суб’єктів господарювання в умовах рейдерства	6	8
8	Тема 8. Фінансова та інвестиційна безпека в умовах нестабільності	6	8
9	Тема 9. Енергетична та ресурсна безпека національної економіки	6	8
10	Тема 10. Стратегічні напрями зміцнення економічної безпеки України	6	8
		54	**78**

11.Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота – форма організації освітнього процесу, за якої здобувач вищої освіти опановує навчальну дисципліну у позааудиторний час. Метою самостійної роботи є поглиблення засвоєння навчальної програми дисципліни, розвиток дослідницьких компетентностей та інтеграція результатів навчання у виконання дисертаційного дослідження. Самостійна робота спрямована на формування здатності здобувача самостійно здійснювати теоретичні й прикладні наукові дослідження, застосовувати сучасні методологічні підходи, аналітичні інструменти та цифрові технології у сфері державної інвестиційно-інноваційної політики.

Завдання для самостійної роботи

Підготувати реферат на одну з запропонованих тем. Реферат — це письмова навчальна або науково-інформаційна робота, що містить стислий, систематизований виклад змісту однієї або кількох наукових праць з певної теми без елементів оригінального дослідження. Ознаки реферату: базується на аналізі та узагальненні джерел; не містить нових наукових результатів; має оглядовий характер; виконується за встановленою структурою. Типова структура: титульна сторінка; зміст; вступ; основна частина; висновки; список використаних джерел. Мета реферату: перевірка вміння працювати з літературою; формування навичок аналізу, систематизації та викладу інформації.

Рекомендовані теми реферату:

1. Чи можлива повна економічна безпека в умовах глобалізації?
2. Де проходить межа між економічною відкритістю та залежністю?
3. Чи здатна цифровізація посилити економічну безпеку?
4. Чи ефективні санкції як інструмент економічного впливу?
5. Як поєднати економічне зростання та енергетичну безпеку?
6. Чи є боргова залежність загрозою національній безпеці?
7. Які ризики створює домінування транснаціональних корпорацій?
8. Чи достатньо антикорупційних механізмів для економічної стабільності?
9. Як оцінити рівень економічної безпеки в умовах війни?
10. Яка модель економічної безпеки найбільш ефективна для України?

Варіанти контрольної роботи (для заочної форми здобуття освіти)

Нижче подано варіанти завдань для контрольної роботи, що відповідають змісту тем дисципліни *«Економічна безпека національної економіки»* та спрямовані на поглиблене опрацювання теоретичних і прикладних аспектів державної інвестиційно-інноваційної політики.

Необхідно обрати один варіант та виконати наведені завдання.

Вимоги до контрольної роботи: обсяг: 8-12 сторінок тексту (шрифт Times New Roman, 14 pt, міжрядковий інтервал - 1). Слід опрацювати щонайменше 10-12 джерел. Дотримання принципів академічної доброчесності – засадничий принцип навчання. Здійснюйте коректне цитування використаних джерел. Заборонено плагіат: текст має бути оригінальним, з власним аналітичним осмисленням. Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності. Максимальна кількість балів за виконану контрольну роботу – 50 балів (з них максимальна кількість балів за кожне теоретичне питання – 10 балів, за практичне завдання – 30 балів).

Варіант 1

Теоретичні питання:

1. Сутність економічної безпеки держави.
2. Національні економічні інтереси.

   Практичне завдання: проаналізувати динаміку ВВП, інфляції та державного боргу та визначити рівень фінансової безпеки.

Варіант 2

Теоретичні питання:

1. Структура економічної безпеки.
2. Фінансова безпека держави.

   Практичне завдання: оцінити бюджетну стійкість держави за заданими показниками.

Варіант 3
Теоретичні питання:
1. Інвестиційна безпека.
2. Інноваційна безпека.

Практичне завдання: запропонувати заходи стимулювання інвестицій у кризових умовах.

Варіант 4
Теоретичні питання:
1. Енергетична безпека.
2. Продовольча безпека.

Практичне завдання: розробити заходи диверсифікації енергетичних ресурсів.

Варіант 5
Теоретичні питання:
1. Інформаційна безпека.
2. Кіберекономічні загрози.

Практичне завдання: визначити ризики цифровізації для національної економіки.

Варіант 6
Теоретичні питання:
1. Глобалізаційні ризики.
2. Геоекономічні виклики.

Практичне завдання: оцінити вплив санкцій на економіку країни.

Варіант 7
Теоретичні питання:
1. Методи оцінювання економічної безпеки.
2. Система індикаторів безпеки.

Практичне завдання: розрахувати інтегральний показник безпеки за умовними даними.

Варіант 8
Теоретичні питання:
1. Інституційно-правові механізми безпеки.
2. Антикорупційна політика.

Практичне завдання: запропонувати механізми зниження корупційних ризиків.

Варіант 9
Теоретичні питання:
1. Боргова безпека.
2. Валютні ризики.

Практичне завдання: оцінити рівень боргового навантаження та ризики девальвації.

Варіант 10
Теоретичні питання:
1. Стратегія економічної безпеки України.
2. Євроінтеграційні аспекти безпеки.

Практичне завдання: сформувати стратегічні пріоритети зміцнення економічної безпеки.

Неформальна освіта (онлайн-курси та платформи)

З метою розширення індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти та поглиблення результатів навчання з дисципліни «*Економічна безпека національної економіки*» здобувач має право опановувати онлайн-курси на міжнародних освітніх платформах, зміст яких відповідає проблематиці економічної безпеки національної економіки та її складовим.

Рекомендовані платформи та курси:
1. Online Economics of Cybersecurity: Foundation and Measurement: online-learning.tudelft.nl
2. Certificate in Economic Statecraft: https://www.iwp.edu/academics/graduate-degree-programs/certificate-in-economic-statecraft/?utm_source
3. Економічна та майнова безпека бізнесу https://invest.coach.co.ua/courses/economic-security/?utm_source

Проходження зазначених онлайн-курсів не є обов'язковим і здійснюється за власною ініціативою здобувача як форма неформальної освіти.

Порядок зарахування результатів неформальної освіти:

Результати проходження онлайн-курсів можуть бути зараховані як складова самостійної роботи в порядку, визначеному «Положенням про порядок визнання результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті» https://nam.kyiv.ua/files/pdf/polozhennia-pro-neformalnu-ta-informalnu-osvitu.pdf

Максимальна кількість балів – до 10 балів у межах самостійної роботи.

12. Питання для підготовки до підсумкового контролю (диференційований залік)

1. Сутність економічної безпеки.
2. Об'єкти та суб'єкти економічної безпеки.
3. Рівні економічної безпеки.
4. Національні економічні інтереси.
5. Структура економічної безпеки.
6. Фінансова безпека держави.
7. Інвестиційна безпека.
8. Інноваційна безпека.
9. Енергетична безпека.
10. Продовольча безпека.
11. Інформаційна безпека.
12. Система індикаторів безпеки.
13. Порогові значення показників.
14. Глобалізаційні ризики.
15. Геоекономічні виклики.
16. Кіберекономічна безпека.
17. Захист критичної інфраструктури.
18. Антикорупційна політика.
19. Антимонопольне регулювання.
20. Методи оцінювання безпеки.
21. Економіко-математичні моделі аналізу.
22. Рейдерство як загроза економічній безпеці.
23. Корпоративна безпека підприємства.
24. Боргова безпека.
25. Валютні ризики.
26. Інвестиційні ризики.
27. Енергетична диверсифікація.
28. Ресурсна безпека.
29. Євроінтеграція та стандарти безпеки.
30. Стратегічні напрями зміцнення економічної безпеки України.

13. Методи навчання

Методи навчання на лекціях: вербальний метод (лекція, дискусія, консультація, обговорення тощо); методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації, метод демонстрацій: та інші); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо).

Методи навчання на семінарських заняттях: вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо); метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші); робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка

реферату, есе, доповіді тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); кейс-метод (вирішення ситуацій тощо); практичний, пошуковий метод.

14. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни *«Економічна безпека національної економіки»* використовуються такі методи оцінювання:

Для поточного контролю: у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, написання есе (рефератів), контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти); самостійна робота, неформальна освіта (онлайн-курси та платформи) тощо;

Для підсумкового контролю: проведення підсумкового контролю (усна та/або письмова відповідь, тестування тощо).

15. Засоби діагностики результатів навчання

Поточний контроль може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.

Підсумковий контроль передбачає проведення диференційованого заліку.

16. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Для оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються контрольні заходи у формі поточного та підсумкового контролю знань у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Поточний контроль

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни. Оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти для дисципліни *«Економічна безпека національної економіки»* відбувається за такими рекомендованими балами:

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти	Кількість балів (від – до)
Аудиторна робота	
Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
Вирішення ситуаційних завдань, розв’язання задач тощо	1-5
Тестування	1-5
Ділова гра, практичний кейс тощо	1-10
Інші види аудиторної роботи*	
Самостійна робота	
Реферат, есе тощо	1-10
Інші види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти (участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо); написання наукової статті, участь у конкурсах студентських робіт тощо)	1-10
Інші види самостійної роботи*	
Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-50

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються критерії у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Підсумковий контроль

Максимальна кількість балів за екзамен з начальної дисципліни *«Економічна безпека національної економіки»* складає **40 балів.**

Для визначення ступеня засвоєння навчальної дисципліни та контрольного оцінювання знань здобувачів вищої освіти за підсумковим контролем застосовуються критерії у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Підсумкова оцінка переводиться у національну систему оцінювання і шкалу ECTS згідно таблиці:

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	**ОЦІНКА ECTS**	**ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ**	
		для екзамену курсової роботи (проекту), практики	**для заліку (диференційованого заліку)**
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

17. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60											Підсумковий контроль	Сума
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6	Т7	Т8	Т9	Т10	Самостійна робота		
5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50 балів	10 балів	40 балів	100 балів

18. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни *«Економічна безпека національної економіки»* узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- силабус;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- варіанти завдань для самостійної роботи студентів;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

19. Рекомендована література

Основна

1. Закон України «Про національну безпеку України». [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text
2. Стратегія національної безпеки України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392/2020#n12
3. Закон України «Про Бюро економічної безпеки України». [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20
4. Концепція національної економічної безпеки України (2024). Міжнародний Інститут Свободи. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://d2c4wny57m91c4.cloudfront.net/National_Economic_Security_Ukraine_2024_8bf203014e.pdf
5. Татар М.С., Свидло О. С. (2024). Формування стратегії економічної безпеки суб'єктів господарювання в умовах рейдерства. Механізм регулювання економіки, 1(103), 51-58. https://doi.org/10.32782/mer.2024.103.08
6. Татар М.С., Свидло О.С. Формування стратегії управління економічною безпекою суб'єктів господарювання. Сучасні концепції трансформації обліково-фінансового механізму взаємодії суб'єктів господарювання: тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф., 7–8 груд. 2023 р. – Харків : Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т», 2023. – Харків. – 7–8 груд. 2023. – С. 107–109.
7. Економічна безпека : навч. посібник. / укл. Н.С. Іванова / Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. маркетингу, менеджменту та публ. адміністрування. Кривий Ріг: ДонНУЕТ, 2020. 139 с.DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.10022448
8. Вінічук М.В., Наконечна Н.В. Економічна безпека держави: соціально-економічний вимір: Навчальний посібник / М.В. Вінічук, Н.В. Наконечна. – Львів, Ліга-Прес: 2017. – 322 с
9. Економічна безпека : електронний навчальний посібник комбінованого (локального та мережного) використання [Електронний ресурс] / Н. П. Карачина, А. В. Вітюк. – Вінниця : ВНТУ, 2023. – 112 с.
10. Копитко М. І. Основи економічної безпеки [Електронний ресурс]: курс лекцій. Львів. ЛьвДУВС, 2024. 346 с.

Допоміжна

1. Утенкова, К. О. (2019). Економічна безпека як складова національної безпеки України. *Вісник Харківського національного університету імені ВН Каразіна. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм*, (9), 133-144.
2. Васильців, Т. Г., Лупак, Р. Л., Куницька-Іляш, М. В., & Наконечна, Н. В. (2023). Економічна безпека суб'єктів господарювання та держави: аспект гарантування фінансово-економічної безпеки пріоритетних галузей національної економіки України. *Scientific notes of Lviv University of Business and Law*, (37), 22-30. https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/739
3. Lopatka, K. A., & Sharanova, U. G. (2019). Економічна безпека як економічна категорія: огляд наукових публікацій. *Економічний простір*, (148), 5-18. http://economicspace.pgasa.dp.ua/article/view/196250
4. Правдивець, О. М. (2022). Економічна безпека, як найвища функція держави. *Вчені записки Університету «КРОК»*, (2 (66)), 40-43. https://snku.krok.edu.ua/vcheni-zapiski-universitetu-krok/article/view/502
5. Гарькава, В. Ф. (2022). Економічна безпека регіонів України. *Економіка України*, *2*, 37-49. https://numl.org/1hgp
6. Піхоцький, В., & Піхоцька, М. (2022). Економічна безпека держави в сучасних умовах функціонування. *Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи*, 192-192. https://confmanagement-proc.kpi.ua/article/view/271921
7. Гріненко А.Ю. Удосконалення механізмів забезпечення економічної безпеки України:

теорія, методологія, практика: дисертація на здобуття наук. ступ. докт. екон. наук. за спец. 21.04.01 – економічна безпека держави (051 – Економіка). ДВНЗ «Переяслав Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди», Переяслав, Національний інститут стратегічних досліджень, Київ, 2021.

8. Піхоцький, В., & Піхоцька, М. (2022). Економічна безпека держави в сучасних умовах функціонування. *Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи*, 192-192. https://confmanagement-proc.kpi.ua/article/view/271921

9. Огляд стратегічних документів Європейського Союзу у сфері економічної безпеки : аналіт. огляд / [Д. С. Покришка]. – Київ: НІСД, 2024. – 41 с. https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2024.12

10. Europe's Economic Security. Paris Report 2. Center for Economic Policy Research. May 2024. Available at: https://cepr.org/system/files/publication-files/200566-paris_report_2_europe_s_economic_security.pdf

11. Grabbe, H. and L. Moffat (2024) A European circular single market for economic security and competitiveness, Policy Brief 20/2024, Bruegel. Available at: https://www.bruegel.org/sites/default/files/2024-09/PB%2020%202024_2.pdf

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Національного банку України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://bank.gov.ua

2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/

3. Офіційний сайт Академії фінансового управління Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://afu.kiev.ua/

4. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.treasury.gov.ua/dlya-gromadskosti/publichna-informaciya/publichni-zviti

5. Офіційний сайт Державної податкової служби України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://tax.gov.ua/

6. Офіційний сайт Журналу «Урядовий кур'єр». [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.ukurier.gov.ua/

7. Офіційний веб-сайт законодавства України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua

8. Офіційний сайт Державної служби фінансового моніторингу України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://fiu.gov.ua/

9. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.mof.gov.ua/uk

10. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://niss.gov.ua/

11. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nssmc.gov.ua

12. Офіційний сайт Української фондової біржі. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://ukrse.com.ua

13. European Commission. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://ec.europa.eu/